

שומרי משמרת הקודש

גליון
מ"ז

גליון חיזוק והתעוררות בענייני תפילה וכבוד ביהמ"ד - ישיבת "חזון נחום" שבט תשע"ט

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקח
שלום וברכה

נמצאים אנחנו בסמוך לחמשה עשר בשבט - ראש השנה לאילנות, הקשר בין האדם לאילן ידוע, הסמיכו זאת על הפסוק 'כי האדם עץ השדה', אשתדל בעז'ה לכתוב לך כמה נקודות מה שאפשר ללמוד מזה בנוגע לענייננו.

אם היו שואלים אותנו מתי הכי ראוי לקבוע זמן ראש השנה לאילן, היינו כנראה אומרים שהזמן הנכון ביותר הוא זמן הבלבול והפריחה כימי חודש ניסן (אכן מברכים אנו אזאת ברכת האילנות), אולם חז"ל ברוב חכמתם קבעו את ר"ה לאילן כעת, ומדוע? משום שיצאו רוב גשמי שנה בזמן זה עולה השרף באילנות, אף על פי שכעת אינה ניכרת בהם שום השתנות.

יסוד גדול למדנו כאן, לאחד שהאדם משקיע את מיטב כוחו כדוגמת מי הגשמים המצמיחים את האילנות, גם אם התוצאות עדיין אינם ניכרות בפועל, נדע בבידור שהשרף הפנימי נכנס ועולה, הגם שכעת אין אנו רואים ומבחינים במאומה, אולם זהו זמן העיקרי להתחלה הטובה, בעוד זמן קצר (אם לא נקלקל בינתיים ח"ו) תהיה ניכרת היטב הפריחה והצמיחה ותניב פירות מעולים ומתוקים.

לימוד נוסף מנטיעת האילנות, עץ צעיר קל להטותו ולהעמידו שייצמח בצורה ישרה, אך מצד שני, עדיין רך הוא ועלול לנטות ולפול תחת כל רוח נושבת, ומהי העצה? לקשור אותו היטב לכלונסאות בריאים וחזקים כדי שישמרו אותו עד שיגדל ויעמוד ביושר בכוחות עצמו. הלימוד מובן וברור, אדם צעיר, יתרון גדול יש לו שניתן להעמידו על הדרך הנכונה, לא כמבוגר שיותר קשה להזיזו מהרגליו, אך מאידך, עלול הוא מרוב רכותו לפול ח"ו אחר רוחות זרות, העצה הברורה, להיות קשור למורי דרך ונותני עצה טובה לעבודת ה' ולדרך הישרה.

ככל ששורשי האילן בריאים וחזקים, כך יועילו יותר לאילן שיעמוד ויתן פירותיו כראוי, השורש של יהודי הוא חיבורו להשי"ת, הדבר הראשון לזה הוא תפילה נכונה וראויה, הוא המוודד העיקרי עד כמה הוא מחובר לאביו שבשמים.

ידידי היקר, קבע בנפשך לחזק את השרשים שלך, זכר את תפילותי להשי"ת שיהיו ללא שום רבב, ללא שיחת חולין ח"ו, כך תהיה מחובר כראוי לאבין שבשמים, עקב כך יעזר הקב"ה שתעמוד תמיד איתן נגד כל רוחות שבעולם, תצמיח פירות מתוקים וכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך.

עלה והצלח

מאחל בכל לב
ידיך ומוקירך

דברים אחדים

הכנעת הלב

בפר' וארא - 'מאחר שהרשיע והתריס כנגדי וגלוי לפני שאין נחת רוח באומות עו"א לתת לב שלם לשוב, טוב לי שיתקשה לבו למען הרבות בו אותותי ותכירו את גבורותי, וכן מדתו של הקב"ה מביא פורענות על האומות עו"א כדי שישמעו ישראל וייראו שנאמר הכרתי גוים נשמו פנותם וגו' אמרתי אך תיראי אותי תקחי חוסר'.

לפני קרי"ס ראו בני"א את מצרים נוסע אחריהם, נכנע לבם ויצעקו בני"א אל ה', מתוך כך הבטיח להם משה 'התיצבו וראו את ישועת ה'.'

בספרים הק' ביארו טעם מדוע ירד חן בכל יום והיו אסורים להותיר מיום למחרתו, כדי שידע האדם שמזונותיו תלויים בחסדי השי"ת, גם זה היה דרך להכנעת הלב.

הזמן המיוחד בו נכנע האדם להשי"ת הוא בשעת התפילה, יודע שכל צרכיו תלויים בו ית', במשנה בברכות 'אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש', פירש"י - 'כבוד ראש - הכנעה'.

העניין הבסיסי להכנעת הלב בשעת תפילה הוא כבוד התפילה, כבוד בית ה', כ"ש וכ"ש שלא לזלזל ח"ו שהיא ההיפך הגמור של הכנעת הלב להשי"ת.

מתקופה זו שאנו מתעסקים ביסוד ובניין של עם ישראל מחנה ניקח לעבוד את ה' בהכנעת הלב כראוי לאבינו שבשמים, בכך נזכה ויתקבלו בקשותינו לפני ברחמים וברצון.

אב המחנך את בניו, או הרב את תלמידיו, ישנם שני דרכים להביאם אל המטרה, התלמיד הטוב מקבל את הדברים מיד בצורה טובה, מבין ועושה את המתבקש מחנו, אך ישנה דרך נוספת לתלמיד הרע שאינו רוצה לקבל את הדברים, מתמרד נוכח ההוראות שמתבקש ליישם, גם הוא יגיע אל הדרך הנכונה אך בצורה כואבת וקשה. בסופו של דבר שניהם יגיעו לאותה מטרה אותה ייעד המחנך עבורם, כל ההבדל ביניהם היא באיזו דרך.

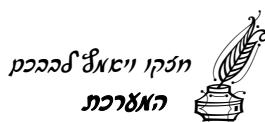
הקב"ה חפץ שידעו כולם כי הוא הבורא, הוא המנהיג, תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם, להכחיש את כל הכופרים במציאותו, בכוחו וביכולתו, בהשגחתו על הברואים.

כך רואים אנו בפרשיות יציאת מצרים שאנו מתעסקים בהם בתקופה זו. אמר השי"ת לחטה רבינו בשליחותו לעם ישראל 'וידעתם כי אני ה' אלוקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים', אך גם המצרים היו צריכים לדעת זאת וגם עליהם נאמר 'וידעו מצרים כי אני ה'', עם ישראל ולהבדיל מצרים הגיעו לבסוף לאותה ידיעה, אך נתבונן מעט מה היתה הדרך וההבדל ביניהם.

ההכרה המלאה בידיעת ה' היא ככתוב בתורה - 'וידעתם... כי ה' הוא האלוקים בשמים שמעל ועל הארץ מתחת אין עוד', כלומר שאין כח בשום נברא כנגד רצונו ית' - 'הכנעת הלב' מוחלטת להקב"ה.

פרעה התגאה כנגד השי"ת ועשה עצמו אלוה, התריס בעזות - 'מי ה' אשר אשמע בקולי'. השי"ת אמר לחטה רבינו 'כבד לב פרעה' - עדיין לא הכניע את לבו, לכן קיבל מכות קשות, עד שאט אט הגיע להכרה ואמר 'ה' הצדיק', ועדיין לא היה די בכך ואמר לו משה 'עד מתי מאנת לענות [להכנע] חפני', להכרה המלאה הגיע הוא וכל מצרים טרם טביעתם בים סוף, רק אז הגיעו להכרה המוחלטת של 'וידעו מצרים כי אני ה''. הרי לנו הכרה והכנעת הלב מתוך מכות ויסורים.

מאידך, עבור בני ישראל היו מכות אלו עצמם לימוד חוסר להביאם ליראת שמים ולהכרה בבורא ית', כך כתב רש"י

חזקו ויאמרו לאבנכם
הארכת

רננו צדיקים

עבודת התפילה אצל צדיקי הדורות זי"ע

תפילת יחזקאל

אמרות טהורות, דברי מוסר ועבודות בענייני תפילה מאת

הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע

ליומא דהילולא - י"ז שבט - תרט"ז

מתוך הספר 'מאמר יחזקאל' - ליקוטים מדברי תורתו

ציון הרה"ק זי"ע בקאזמיר - נמצא לאחרונה ע"י צאצאיו שליט"א

כאשר ראה אא"ז מקאזמיר זצוק"ל כי התפלאו על כי היה (הוא עצמו) איש מסויים בגובה וברוחב, אמר, למה תתפלאו, הנני שבע ושמן מן הברכה שלא עשני גוי אשר אני עושה בכל יום. כתיב: 'אמר יי שאלו'.

תפילת 'ובא לציון'

אא"ז זצוק"ל מקאזמיר, ראה לאחד שגמר התפילה אחר שמונה עשרה בחפזון ובמרוצה, אמר לו, ראה איך שבסידורים נרשם למעלה אצל תפילת 'ובא לציון' תיבות 'ירידת השפע', ואתה רץ ועובר במהירות תפילות הללו, עכ"ל. דברי ישראל פ' ויקרא

ביאור בגמ' המתפלל על אחרים הוא נענה תחילה

כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה (ב"ק צ"ג). וידוע מאמר אא"ז הרה"ק מקאזמיר זצוק"ל, דלעולם אין המכוון הוא נענה כפי הפשטות על המתפלל, אלא הוא נענה על מי שהתפלל בעדו. והטעם שתפילה כזו נענית, כי בעת שאדם מתפלל על עצמו, עומד המקטרג בשער אם ראוי הוא להתקבל תפילתו עם לאו. אבל בזמן שחבירו מתפלל בעדו על תפילה כזו אין שום קטרוג, ממה נפשך מצד המתפלל לא התעורר קטרוג שהרי אינו מתפלל ומבקש ישועה על עצמו, ממילא אין שום סיבה לקטרוג עליו. ומצד הנצרך לישועה גם כן לא יתעורר קטרוג שהרי המקטרגים לא רואים אותו מתפלל, משום הכי תפילה כזאת נענית ומתקבלת בנקל, עכ"ל. ק. אמרי אשפר כי תשא

כח תפילה מעומק הלב

ולא תכנס לפניך תפילת עוברי דרכים (יומא נג). תמה אא"ז זצוק"ל מקאזמיר על זה למה ניתן תפילה זו לכהן גדול דוקא, ומה ענין תפילה זו ביום הכיפורים. ואמר, כי אם אדם מישראל עובר בדרך ויש לו עיניו וטורח, והמטר מתחיל שוטף, וזוחלין המים לתוך צוארו, יהודי כשנתמלא צער והוא מוציא אנוחה מלבו, בודאי היה מן היושר והצדק שאנחתו ותפילתו תהיה בוקעת רקיע, והמטר יפסיק מיד, ואין לך תפילה בעולם שתוכל לעמוד נגד זה, רק הכהן הגדול האיש המורם מעם, וביום הקדוש והנורא ובהיכל הקודש, רק הוא בהכשר הזה היה יכול לעמוד ולהתפלל נגד אנחתם ותפילתם של העוברי דרכים, הוא ולא אחר. קונטרס תפארת ישראל

מחשבות זרות

פעם התלונן איש אחד לפני הרה"ק רבי יחזקאל זי"ע מקאזמיר, שיש לו מחשבות זרות בשעת תפילתו, שאלו הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר: איזה מהן 'זרות' - המחשבות או התפילות...? ימות עולם עמי קמז

אבינו אותה

מי שהוא בחינת בעל דעת שלימה יכול להתפלל לפי דעתו בכוונה שלימה, אבל מי שאינו בדעת השלם, עיקר התפילה כתינוק קטן שאינו יכול לדבר עדיין שום דיבור, לבד אשר קורא אבא אבא, ומזה לבד נתעורר רחמנות גדול מאביו לבנו מאוד כאשר עיניו רואות, וזהו גם כן עיקר התפילה. דברי ישראל בסופו דף לע"א

מוסר לנמנעים מלהיות ש"ץ

פעם אחת אמר אא"ז זצוק"ל לאחד שיתפלל לפני העמוד, וסירב אותו האיש ואמר שאינו יכול להתפלל לפני העמוד כי לא ניסה בכאלה. אמר לו אא"ז ז"ל, הנה כתיב 'ויבז עשו את הבכורה', ופירש רש"י, העיד הכתוב שביזה עבודתו של מקום, ולכאורה הדבר תימה, כי הלא אמר כדן, כיון שיש בזה כמה אזוהרות שהוא במיתה על כן היה ירא לגשת למקום קדוש כזה, אלא אם היה חביב בעיניו היה לו למסור את נפשו מספק אולי יעזור לו השי"ת ויהיה ביכולתו לעמוד בזה, על כן העיד עליו הכתוב שביזה עבודתו של מקום, וכמו כן הוא בענין התפילה עכ"ל, והבן. דברי ישראל פ' תולדות ד' ויבז

שברון הלב קודם התפילה

ואא"ז זצוק"ל אמר... כי יש שרוחו גבוה עליו ונדמה לו לעולם שהוא תמיד מוכן לתורה ותפילה, ושהוא כדאי להתפלל ושהוא מתפלל כראוי בעתו ובזמנו, ועל כן כשבא להתפלל הוא מיד מוכן ומזומן, לא כן מי שהוא רוצה באמת ללמוד ולהתפלל והוא מן מארי דחושבנא, אזי כשהוא בא להתפלל רואה בעצמו כי מה הוא לבוא אל המלך בלבוש שק, והוא מתבייש מאוד. ועל כן קודם התפילה עושה הכנות מאוד ובה' שברון לב, עד שרואה שכל ישראל כבר מתפללים והוא אינו יכול, אומר הגם שאין אני ראוי להתפלל, מכל מקום כיון שכולם מתפללים על כל פנים אהיה נגרר אחריהם, ותפילה זו היא חביב מאוד לפני השי"ת, יען שהוא בשברון לב ובשפלות. וזהו תפילה לעני כי יעטוף (תהלים קב א) יעטוף הוא מלשון איחור כמו והיו העטופים ללבן (בראשית ל מב). ור"ל תפילה לעני כי יעטוף, היינו שזה שהוא עני ואביון בעיני עצמו, עד שאין בידו להתפלל רק ליגרר אחרי הציבור כנ"ל. דברי ישראל פ' בראשית ח"ב

להתפלל על הדבר הנכון - משל נוקב

אמר אא"ז זצוק"ל בשם צדיק אחד, על הכתוב (תהלים כב ב) א-לי א-לי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי, שהוא שאלה ותשובה, א-לי א-לי למה עזבתני, התירוץ - רחוק מישועתי דברי שאגתי. וביאר על פי משל ובשינוי קצת לעניינינו הוא כך, בן מלך שהיה שוטה והכעיס לאביו עד שגרשו מביתו, והלך נע ונד בעוני ודוחק עד ששכח מי הוא, עד שנעשה חוטב עצים אצל כפרי אחד, והיה לו קרדום רעוע שהיה לו עבודת הפרך לחטובה. מה עשה, כתב מכתב בקשה לאביו המלך וישלח לו קרדום טוב. כשראה המלך בקשתו הקפיד עליו עוד יותר, ולא פנה לבקשתו. אחר כך לימים התחיל הבן להתעורר בעצמו מה שעבר עליו, והזכיר עצמו מי הוא, איך שהוא בן מלך וכלום חסר מבית המלך, ועתה הוא חוטב עצים אצל כפרי בעוני ודוחק, וכתב בן מכתב בקשה לאביו המלך, שירחם עליו ויחזירו לביתו ולשולחנו. וכראות המלך מכתב בקשתו, מיד נכמר רחמיו עליו כרחם אב, ולקח אותו מאשר הוא שם והחזירו לביתו.

זהו א-לי אלי למה עזבתני, התירוץ - רחוק מישועתי דברי שאגתי, היינו כמכתב בקשה הראשון של בן המלך הנ"ל, שביקש מאביו שירחם עליו וישלח לו קרדום טוב, שאין זאת ישועתו כלל כמוזבן. דברי ישראל פ' שמות ד' א"י יאמר

פירוש בתפילת 'אדון עולם'

והוא ניסי ומנסו לי, אא"ז זצוק"ל מקאזמיר אמר בזה"ל: 'איך לויף צו עם, און ער לויפט צו מיר', דאס הייסט ווען יודן זיינען חלילה אין אן עת צרה לויפן זיי צו השי"ת מיט תשובה און בטחון, צו געפונען שוץ אונטער זיינע פליעגעל, כי אין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים, און ווען דער אויב שטער זעט זוי די וועלט איז אינגאנצן פארדארבען, וואו לויפט ער צו מאכען רוהען די שכינה - צו יודען. [-אני רץ - נס אליו (אל הקב"ה) והוא רץ אלי, דהיינו כשיהודים נמצאים חלילה בעת צרה, נסים הם אל השי"ת בתשובה ובטחון, למצוא מחסה תחת כנפי השכינה, כי אין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים, וכשהקב"ה רואה שהעולם כולו רקוב ומושחת, לאן הוא רץ כביכול להשרות את שכינתו - אל כלל ישראל]. קונטרס תפארת ישראל

חיות ושמחה מברכת 'שלא עשני גוי'

שמעתי בשם כ"ק אא"ז ה"ה צ"ה ה"ר יחזקאל מקאזמיר זצוקללה"ה זי"ע, דמזה מה שהאדם אומר בכל יום הברכה 'שלא עשני גוי', צריך לקבל עליו ששה לטרות בשר, מפאת גודל השמחה שהוא איש יהודי. דברי משה פ' וחי

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

רוצה... יכול!

מוטל היה בהלם מוחלט, ניסה בכל זאת 'אולי סיגריה אחת או שתיים ליום? - לא ולא!!! ברגע שאתה מעט, הנך גוזר על עצמך גזר דתן מוות!!! הבנת אותי, על תתחכם על החיים שלך, סיים הפרופסור את דבריו הנחרצים ויצא מהחדר.

'הבנת שמעיה' - סיים ר' שמחה את סיפורו, 'מאותו יום ואילך, חדל ר' מוטל לחלוטין עם העישון, בתחילה התקשה עם זה מאוד, מעת לעת עדיין ביקש

סיגריה, אך מקורביו שידעו עד כמה זה מסוכן עבורו כמו כן שלא מילאו את בקשתו, אט אט נכנס להרגלי חיים חדשים - חיים ללא עישון, בחסדי שמים הטיפולים אכן הועילו לו מאוד, גם תופעות הקושי שהיו לו טרם האיורע החמור פסקו, נכנס לחיים חדשים ובריאם.

שמעיה מאזין בקשב רב אך עדיין איננו מבין - 'הרי אמרת לי לפני דקות ספורות שהיית אצל הרופא והבדיקות הוכיחו כי הכל תקין ב"ה, מה לך ולכל הסיפור המבעית אודות ר' מוטל, הוא סבל כבר שנים מקוצר נשימה וכדו', ברור שבשבילו העישון הוא סכנה, אולם מה כל זה נוגע אליך, אתה הרי בריא ושלם, שכך יעזור לך ה' בריאות איתנה לאורך ימים ושנים'.

- 'אמן כן יהי רצון, תודה על האיחולים החמים, חייך ר' שמחה והסביר - 'אני מבין את פליאתך, אנסה להסביר לך ומקווה שתבין אותי'. אתה יודע טוב מאוד עד כמה ניסו בני משפחתי וידידים וביניהם גם אתה למנוע אותי מהעישון, שום הסבר ושום טענה לא הצליחו לשכנע אותי להפסיק, אולם באותו זמן שראית את ידידי ר' מוטל שהפסיק ממנהג קבוע זה שהיה חלק מחייו חסם ולעולם לא היה נראה שיטנה כלל אפשרות שנוהג זה יפסק, אך פתאום ביום אחד, מכח ההכרח הוא הפסיק עם זה לחלוטין, ולא רק זאת שלא קרה לא כלום אלא התחיל בחיים חדשים רגועים יותר, אינו משועבד לצרכים מיותרים, מסתדר היטב ללא הסיגריה'.

'חשבתי על זה הרבה, והגעתי למסקנא! על אף שאלי אישית זה לא נוגע כמו שאמרת לך שהנני בריא ב"ה, אך זה שינה אצלי את תפיסת המצב כמחלט'.

'עד היום הייתי בטוח שאינני מסוגל לחדול מזה, אני מוכרח וחייב את העישון כמו מזון חיוני ביותר, הגם שראיתי רבים שאינם מעשנים, חשבתי שהם מסוג האנשים שאינם זקוקים לזה ולכל אדם ישנם את הצרכים שלו, אני אינני מסוגל אחרת, אינני יכול להתנתק מזה, כך שכנעתי את עצמי'.

'תמיד שמעתי שאנשים הפסיקו לעשן, אולם 'אינה דומה שמעיה לראיה', כשראיתי בעיני את ר' מוטל, השתנתה אצלי התובנה מן הקצה אל הקצה, הבנתי שכל החלטה תלויה בראש, אם אחליט באמת שברצוני להפסיק עם זה, ולא החלטה שתם כמו שנקראת בפי המון, אלא החלטה אמיתית בעומק הלב מתוך רצון מוחלט, גם אני אצליח לעבור לחיים חדשים אלה בס"ד, מודה אני להשי"ת שהביא אותי לדרך נכונה זו'.

שמעיה שומע, עד היום העריך את ר' שמחה כיהודי תלמיד חכם ויר"ש, כעת עלה הערך בעיני עשרת מונים, כמה אדם מסוגל לשלוט על עצמו ועל הרגליו, דבריו של ר' שמחה והסבריו הדהימו אותו ביותר.

- 'מסרתי לי שיעור שלם בשליטה עצמית וכן הרצון, הראית לי עד כמה יכולותי של האדם תלויים בכח רצונו והחלטותיו הפנימיים'.

- 'בדיוק כך, אבל שמע אותי ר' שמעיה, אני חושב שכל השיחה שדברנו כעת נוגעת גם אליך, מחפלים אנו שנים באותו בית הכנסת, פעמים אין ספור בקשתי ממך והערתי לך להימנע מדיבורים בשעת התפילה, תמיד אתה עונה לי ומתחמק בתירוצים שונים ומשונים, היוצא מהם שאינך יכול ואינך מסוגל, לא שייך, ועוד בסגנון הזה, כמו כן שמיד הנה מצטדק שאתה מדבר רק עד ב'ברוך שמו', וכשהציבור אוחזים בתפילה ולא בחזרת הש"ץ וקריאת התורה, גם כשהוכחתי לך כמה פעמים שהיות ואינך גודר את עצמך אתה נכשל פעמים רבות גם במקומות אלו שאיסור חמור לדבר בהם, ושוב חזרת על הפסוקים הישנים שאינך מסוגל להתאפק, שכנעת את עצמך שאלה השותקים אין להם בזה קושי גדול כמך'.

'נראה לי שהיום הוכחתי לך, שאין מוסג כזה שאינך יכול ואינך מסוגל, אם תחליט החלטה גמורה בלב, תבקש מאת השי"ת שיסייע בעדך, מובטחני שתצליח לעמוד בזה בס"ד'.

בוקר טוב ר' שמחה, מה נשמע? - שאל ר' שמעיה בשלומו של ידידו, בוקר טוב ר' שמעיה, מה העניינים? טוב לראות אותך על הבוקר בכל יום, אבל היום במיוחד איש בשורה אני, מגיע לי 'מזל טוב'... הפסקתי לעשן!!! - מה??? כנראה לתקופה של שבוע או שבועיים?

- לא לא!!! הפסקתי לחלוטין!!!
- אני לא מאמין!!! מה קרה ר' שמחה? תגידי, קרה לך משהו? שמעיה נשמע מודאג.

ר' שמחה ור' שמעיה שני ידידים ותיקים, שכנים זה לזה לספסל בבית הכנסת השכונתי 'תפילת השחר', נמגשים מידי בוקר בתפילת ותיקין, לאחר התפילה מחליפים כמה מילים, לאחר מכן, שמעיה פונה לעיסוקו - המכולת השכונתית שבבעלותו במשך שנים רבות, ר' שמחה - ר"מ בישיבת 'התמדת התורה' פונה לביתו לפת שחרית ומיד לאחריה יוצא אל ההסעה שתביא אותו לישיבה בעיר אחרת - מרחק כשעה נסיעה מביתו, זהו סדר יומם השגרתי של ר' שמעיה ור' שמחה.

כל מי שמכיר מעט את ר' שמחה מכירו כ'מעשן כבד', כמעט לא תמצא את ר' שמחה ללא סיגריה, חדרו הפרטי בביתו בו מכין את שיעוריו, היה אפוף עשן, מידי כמה חדשים החדר היה עובר סיווד מחדש להשיב את הצבע המקורי שהשחיר מחמת עשן הסיגריות שהיתמר שם ללא הרף.

השיעורים שמסר ר' שמחה היו שיעורים נפלאים בהסבריו והידושים העמוקים, אך כולם ידעו, באם רצונך להיכנס לשיעורים אלו, עליך להשלים עם העובדה שחדר השיעורים אפוף עשן, התלמידים שהגיעו לדבר עם ר' שמחה בלימוד וללבן סוגיה, היו רגילים להקדמה הקבועה - 'דבר ראשון ניקח סיגריה, כעת נשמע מה בפיר'... השמועה אמרה שאין לבוא לשוחח בסוגיה מעמיקה עם ר' שמחה בשבת, היות שאינו יכול לעשן אינו מרוכז כדבעי.

מעמים אין ספור ניסו בני הבית וידידים להניא את ר' שמחה מהעישון בטענה צודקת שהיא מזיקה לבריאות ומבזבזת מון רב וטיעונים נוספים אך מאוסה לא עזר, טוען היה ר' שמחה שאינו מסוגל בשום פנים ואופן לחדול מכך, כך הורגל והעישון הפך לחלק מסדר יומו, חלק ממהות צרכי החיוניים כמזון לגוף.

מאחר שכך, באותו בוקר בו בישר ר' שמחה לידידו ר' שמעיה כי חדל לעשן לצמיתות עלתה דאגה אצל שמעיה לשלומו של ר' שמחה, אולי משהו אינו כשורה במצב בריאותו וכדו'. אולם ר' שמחה הרגיע אותו שלא מזמן בדק את עצמו אצל הרופא והכל תקין ב"ה, אם כן גברה התמיהה בלב ר' שמעיה ודרש הסבר 'מדוע אם כן החלטת להפסיק עם העישון בצורה כה נחרצת?'

'מכיר אתה את ידידי ר' מוטל? החל ר' שמחה בדבריו, - 'אכן כן, הוא הרי גם ר"מ ב'התמדת התורה', - 'נכון, כנראה ידעת שגם הוא היה מעשן כבד מאוד, כשהיניו מכינים לפעמים את השיעור בצוותא, החדר העלה עשן סמיך עד שערפל כבד היה מכסה את חלל החדר הקטן, המקום היה ספוג עשן'.

'בשונה ממני, ר' מוטל כן גילה פה ושם סימני צוקה שנגרמו לו בעקבות העישון, לעיתים השתעל מאוד עד כדי איבוד נשימה, כל עלייה במדרגות דרשה ממנו מאמץ רב, כל זאת בנוסף לעודף משקל שהוא נושא על עצמו, מספר פעמים ביקר אצל הרופא והזהירו שיחדל מהעישון אך הוא המשיך בתואנה שאינו מסוגל לכך, לקחת ממנו את הסיגריה, כמו לנתק אדם ממזון, כך הורגל ונקבע אצלו כחלק בלתי נפרד מצרכיו, ללא אפשרות שינוי'.

'באותו יום, תוך כדי שיחה אתו שמתי לב שמשהו אינו כשורה, בתחילה לא ייחסתי לזה חשיבות יתירה, הוא הזיע מעט והתנשף קצת בכבדות, חשבתי אולי הוא לא מרגיש כ"כ טוב ובזמן קצר זה יחלוף, ואז פתאום זה קרה... הוא התמוטט למול עיני, נבהלתי מאוד, ניסיתי להעירו מעלפונן אך ללא הצלחה, כוחות ההצלה שהגיעו בדחיפות, הבינו לאחר מספר רגעים שהמצב רציני מאוד והבהילו אותו מידית לבית החולים'.

'ימים של מתח וחרדה עברו עד שהתעורר ר' מוטל על מיטת בית החולים, לצדו עמדו בדאגה בני משפחתו שהודו להשי"ת שראש משפחתם חזר אליהם כאשר ע"פ דעת הרופאים הסיכויים היו קלושים'.

'לאחר כמה ימי התאוששות הגיע הפרופסור הראשי לבקרו, - 'אינני יודע אם כבר הספקת לשמוע מהמספחה את המצב הקשה בו היית ואת הטיפולים הקשים שעברת בימים שלא היית בהכרה, אך לא בשביל זה באתי אליך כעת, את מה שהיה ואת הניסים שעברת בימים אלו עוד תשמע מהצוות, באתי אליך עבור עניין אחר בהחלט'.

- 'כפי שהבנתי, העישון אצלך הוא חלק אינטגרלי מסדר יומך' - 'אכן כן, אישר ר' מוטל, 'אינני יכול לתפקד כראוי ללא הסיגריה, קשה לי להתרכז ללא העישון', 'שמע טוב מר מרדכי! ע"פ נתוני מצב בריאותך עליך להפסיק עם העישון', - 'לכמה זמן עלי לחדול מכך, שבועיים, חודש, או כמה?' - 'רואה אני שבאמת אינך מודע למצבך לאישורו, עליך להפסיק עם העישון ל-ח-ל-ו-ט-י-ן-!-!-! - 'מההה... ??? ל-כ-ל-ה-ח-י-י-ם-ר'.

התפילה לאור הפרשה

ענייני תפילה
הנלמדים מפרשת
השבוע

תפילת הציבור

פרשת משפטים - ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך. סיפור משעשע אודות כפרי עני שהיה מגיע בכל בוקר לבית הכנסת ועניו יוצאות מקנאה לראות את הגביר מדושן עונג שניכר על פניו שישן טוב בלילה, עד שהחליט לשאול את הגביר שיספר לו את הסוד איך הוא מצליח לישון כל כך טוב בכל לילה. הגביר הסביר לו שישן על כרית גדולה ורחבה מפוך מלאה נוצות, מניח את ראשו על כרית מפנקת זו ונרדם מיד עד הבוקר. העני בירר מה מחירה של כרית זו וכששמע על גובה המחיר הבין שרחוק הוא מלהשיג זאת. בכל זאת לא נתן מנוח לנפשו - אם במשך היום עמל הוא להגיע לפת לחם וקיתון מים, לכל הפחות בלילות שישן במנוחה. רעיון עלה במוחו - אמנם כרית מלאה נוצות יקרה מידי בשבילי, אך בכל זאת אשתדל להשיג את מבוקשי. איך? בכל ערב הגיע למשחת העופות של הכפר, שם נשארו כמה נוצות בודדות, קיבץ אותם, בתקווה שבבוא היום יהיו לו די נוצות למלאות כרית שלימה, אז יניח את ראשו לאחר עמל יומו המפרך והמייגע, יקום רענן בבוקר בדיוק כאותו עשיר.

בלילה הראשון כשהתכוון לשינה עשה חשבון פשוט - עשיר גדול הוא מי שיש לו רבבות אלפי כסף וזהב, אך גם מי שיש לו מחצית או רבע מסכום זה, גם הוא נחשב לבעל ממון, כך אם נרד עוד ועוד נגיע למסקנא ברורה שאפי פרוטות בודדות נחשבים. לעומת אחד שאין לו גם את אלה. כך העתיק זאת כלפי הנוצות שקיבץ בחשבון דומה - הכרית המיוחלת מורכבת מרבבות אלפי נוצות, כך היא מספקת שינה טובה ונוחה לשוכב עליה, אך גם כמות מעטה של נוצות, גם אם לא תועיל במידה שלימה אך ודאי שתתן תועלת קטנה לכל הפחות, כך קבע בדעתו.

אומר ועושה, בלילה הניח למראשותיו את הנוצות הבודדות שעלה בידו לאסוף באותו יום, ציפה לשינת מנוחה, אולם אם בכל לילה הצליח לישון מעט, בלילה זה לא הצליח להירדם כלל, הנוצות גרדו בראשו, ניסה תנוחה כזו ואחרת אך ללא הצלחה.

בבוקר, לאחר לילה מייגע, היה בטוח שהגביר התלוצץ ממנו, ברוב כעסו התפרץ אליו ברוב זעם - איך שיקרת וריתת אותי, אני לא הצלחתי להירדם על כמה נוצות בודדות, איך אתה מצליח לישון בשקט על רבבות אלפים של נוצות...

סיפור זה יתן אולי המחשה קטנה, להבדל בין תפילת היחיד לתפילת הציבור, בהדגשה ברורה שאין המשל דומה לנמשל, אכן גם תפילת יחיד כוחה גדול, אולם חז"ל אומרים 'אימתי עת רצון בשעה שהציבור מתפלל' (ברכות ת). ביארו בספרים שפעמים כשהיחיד מתפלל בודקים לפי מעשיו האם ראוי שתהיה תפילתו נענית ומי יאמר זיכתי לבי, אך תפילות הציבור - אין הקדוש ברוך הוא מואס בתפלתן של רבים' (שם).

המאור ושמש מדייק, בתחילת הפסוק 'ועבדתם את ה' אלקיכם' בלשון רבים, וסיום הפסוק בלשון יחיד 'וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך' ובת"ד כותב בזה"ל: 'אך עיקר עבודת ה' הוא שישתתף האדם עם הציבור בכל הענייני העבודה הן בתורה והן בתפילה ולא בד בבד... ובפרט בשעת התפילה צריך כל אדם לזהור מאד מאד להתפלל עם הציבור יחד, ואם מתפלל עם הציבור יהיה מובטח שפרנסתו תהיה מזומנת לו בכל יום ברוחה וברכה תהיה מצויה במעשי ידיו, ועל ידי תפילת ציבור יכולים לבטל כל הגזירות קשות ורעות רחמנא ליצלן.

וזהו פירוש הפסוק 'ועבדתם את ה' אלקיכם' - פירוש לשון רבים, ואיזוהי עבודה שהיא בלבב הוא אומר זו תפילה (תענית ב), ואמר הכתוב אם תעבדו ביחד את ה' אלקיכם דהיינו שתתפללו יחד עם הציבור 'וברך את לחמך ואת מימך' - פירוש שיברך את פרנסתך שתהיה לך פרנסה טובה ורחבה. גם 'וברך את לחמך ואת מימך' קאי על התורה אם תתפללו עם הציבור תשיגו השגות התורה.

מסיים ה' מאור ושמש' בחידוש עצום, וכך מפרש את סיום הפסוק 'והסרת מחלה מקרבך' - 'מחלה' היא לשון תפילה ככתוב 'ויחל משה' שעלידי שהאדם מתפלל עם הציבור הוא ממשיך כל השפעות טובות על כנסת ישראל ומבטל כל הגזירות קשות מעל כנסת ישראל ולא יצטרכו עוד להתפלל על שום דבר גשמי כי אם על הגאולה שלימה שתהיה במהרה בימינו.

ראינו כמה גדול כח תפילות הציבור, יעזור לנו ה' תמיד לשמור ולעמוד בזה, ע"י זה יתקיימו כל הישועות לנו ולכל בית ישראל בחסד וברחמים.

ציידה לדרך

שובבי"ם הם כמו עשרת ימי תשובה, והוא זמן שמקובל התפילה בבחינה כמו עשי"ת תולדות אהרן - [להרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר זי"ע], פר' שמות

מכתבים למערכת

אפרי פאס על בני
השיבה הי"ו

לכבוד הנהלת העלון הנפלא והנהדר 'שוארי
אמרת הקודש'
שלום וברכה

כבר הרבה זמן שמשתני לכתוב וצד היון זה
לא יצא לפועל.

רציתי להודות לכן אקרב לב על העלון החשוב
אתם אוציאים לאור בכל חודש.

העלון אביא לי תועלת רבה אישית וחיוניק
רבים, אדוירי נפלאים לחיטוק ענייני התפילה ושארית הדיבור בשעת
התפילה, אמש ניכר בכל פינה, ההשקפה הרבה להמחיר את האסר אכל איני
כיווני שונים, אך זה ע"י אסאר האערכת, או האדור האימוד אלב אל לב
הפונה בצורת אכתב אל הקורא, אך האדור אבט אל התפילה, יש pe כל
פאק סיפור אחר והנאטל בידי, אך ליקוטי נפלאים אמרות צדיקים
שנפטר באותו חודש, או האסאר אל התפילה בקשר לאמת אפרשות השבוע,
כל האדוירי כולט אהובי וברוריק האביאים את הקורא לעשות את רצון ה'
להתמחך בדברים הצריכים חיטוק.

באופן כללי, העלון כתוב וצריך ואסודר בראה אבאה אאוד ואלב בתוכן
עשיר באימוד.

אח שכתבתי צד עכשיו פמות או יותר, כבר הרבה כתבו לפני באכתבים
קודאים שאתפרסאים אידי פאק בעלון, ואני אמאין יש הרבה שנהניק ולב
כותבים, כי הרבה אינך יודעים לכתוב כי קשה להק או כל סיבה אמרת.

אבל חוץ מזה משה רציתי להודות למערכת העלון אל דבר נוסף.

אני קורא כל חודש את העלון ואתעצל כל פאק אמדע לב רק אחיטוקיק
בענייני תפילה, העלון אכניס אותי בכל תקופה אך להרשה והבנה בתקופה
שאננו נאצינים בה, כאו למשל בתקופת יאין הנוראים, או אצד שני תקופת
בין האצריס והצופייה לבית האקדש, לפני חט השבועות זמן קבלת התורה
וכו' וכו', חוץ אחיטורן להכניס בכל חודש את ענייני התפילה והשתיקה בשעת
התפילה, אני ארשים שזה אכניס אותי לחיות בתוך החט או התקופה
האימודת בה אננו נאצינים באותה צת, אך באסאר האערכת, וצק באסאר
אלב אל לב שזה אדבר אל ענייני התקופה, וצוד.

רציתי לומר לכן שאני אעריך את זה אאוד, כי אני אתאר לעצמי שזה
עבודה לא פשוטה בכלל, אבל התועלת היא גדולה אאוד.

אינני יודע כמה קוראים את העלון, אבל צדיקים כבר אארו ששוה להק
הרבה אל ויטעה כדי שיהודי אמד יתמחך, ופה זה ודאי קורה ובטח לב רק
יהודי אמד אלב הרבה יותר. אכאן אני פונה אך לאמריק, כדאי לכן
לעובתכם לקרוא את העלון, זה ימחך אתכם חוץ אל ענייני התפילה אך
בהרבה תמואים.

אשריכם אורכי העלון, שלקחתם אל עצאכט לחמך ולעזור בענייני גדול
ונשעב זה, וכוודאי תמרכו אן השאים בכל טוב ברומניות ובאשאינות.

אמד האתמחקיני

גיליון זה נתרם ע"י
הר"ר מאיר שוורץ הי"ו - ירושלים ת"ו
לע"נ זקנו
הר"ר ברוך בן הר"ר הלל ריבלין ז"ל
נלב"ע כ"ב שבט תשנ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

י"ו ל ע"י מערכת 'שומרי משמרת הקודש'
לחיזוק והתעוררות בענין שמירת הדיבור בשעת התפילה
פקס: 03-6180410 • דוא"ל: shmh5775@gmail.com